

ἐν' (ὁ ἀδελφός μου εὐρίσκεται ἐντός) Χαλδ. 'Απέσα μ' (μέσα μου) 'Οφ. || Φρ. 'Απέσ' κ' ἔσ' (δὲν ἔχει μέσα, δηλ. δὲν ἔχει νοῦν) Χαλδ. 'Απέσ' 'ς σὴν καρδιά μ' ἔχω σε (ἐκ καρδίας σὲ ἀγαπῶ) Κερασ. 'Απέσ' 'ς σὴν καρδιά σ' εἶμαι (γινώσκω τοὺς διαλογισμούς σου) αὐτόθ. Βράζ' ἀπέσ' 'ς σὴν καρδιά μ' (αἰσθάνομαι θερμὴν ἀγάπην πρὸς αὐτόν) αὐτόθ. Λέει ἔξ' ἀπέσ' (λόγους ἀσυναρτήτους) Κοτύωρ. Χαλδ. 'Επέμ'νεν ἀπέσ' 'ς τὴ μέσεν (τὴν ἔπαθεν, ἀπέτυχε) Τραπ. Εἰμ' ἀπέσ' 'ς σὴν δουλείαν (ἔχω γινώσιν τῶν συμβαινόντων) Χαλδ. 'Επῆρεν ἀπέσ' (ἐξεπυρσοκρότησεν, ἐπὶ ὄπλου) Κερασ. || Παροιμ. φρ. 'Εσὺ ντὸ θὰ λές, ἐγὼ ἀπέσ'-ι-μ' ἔχ' ἀτα (ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ εἰπῇς σύ, ἐγὼ τὰ ἔχω μέσα μου. Πρὸς τὸν θεωροῦντα τοὺς ἄλλους ἀσυνέτους καὶ θέλοντα νὰ συμβουλευῇ) Τραπ. || Παροιμ. Φάκ' ἀπέσ' ἀτ' κ' ἀναλύ' (φακὴ μέσα του δὲν μουςκεύει. 'Επὶ τοῦ μὴ ἐχεμύθου. κ' ἀναλύ' ἐκ τοῦ κ' ἀναλύ') αὐτόθ. || *Ἄσμ.

'Απ-πέσ-σω 'φόρησε γρουσα, ἀπ-πέξω γρουσταλ-λένια Κύπρ.

'Ενοιξεν τ' ἕναν τὸ ταφίν, ἀπέσ' 'σιουδᾶ γομᾶτον, ἔνοιξεν τ' ἄλλο τὸ ταφίν, ἀπέσ' αἷμαν γομᾶτον (σιουδᾶ = ὀστᾶ) Τραπ.

Μάννα, ὁκίσον τὴν κάρδᾶν μου καὶ τέρ' ἀπέσ' ντὸ ἔδει Κρώμν.

Κι ἀπέσ' ἡ κόρ' ἐκάθειτον, λάμπει σὰν λάμπ' ὁ ἥλιον Τραπ.

'Ερθεν ἀντάρα καὶ δειμῶς, συναργαρίν χαλάζιν, ἄλλους ψηλὰ ἐκρέμιζεν, ἄλλους 'ς σὰ χαμελίας, ἄλλους ἐπεντιδᾶσεν 'πέσ' 'ς σὰ τεβορορζῖᾶ (ἦλθεν ἀντάρα καὶ θύελλα, σφοδρὰ χάλαζα, ἄλλους ἔρριπεν ὑψηλὰ, ἄλλους χαμηλὰ καὶ ἄλλους ἔρριπεν εἰς τὰς ρίζας τῶν ἐλατῶν) Χαλδ.

'Ασπρα φορεῖς, ἄσπρ' ἀναλλάεις, ἄσπρον ἐν' τὸ καρδόπο σ', αῖς ἔξερα ποῖον παλληκάρ' θὰ κεῖται ἀπέσ' 'ς σὸ ῥόπο σ' (καρδόπον = καρδούλλα, ῥόπον = ψυχούλλα) Τραπ. 'Η σημ. καὶ μεσν. Πβ. Διήγ. παιδιόφρ. στ. 1074 (ἐκδ. Wagner σ. 178) «ἡ μαῖμου ἀπέμεινεν ἀπέσω εἰς τὴν τρυπάν». Καὶ μετὰ τοῦ ἄρθρ. προηγουμένου ἐπιθετικῶς: 'Σ τὴν ἀπέσω μερῶ (εἰς τὰ μεσόγεια) Χίος (Λιθ.). 'Εκάαν τ' ἀπέσ' τὰ φυλλοκάρδᾶ μ' (ἐκάησαν τὰ βάθη τῆς καρδίας μου) Κερασ. || Παροιμ. Τ' ἔξ' τὸ μῆλον κόκκινον, τ' ἀπέσ' ἐν' σαπεμένον (τὸ ἔξω τοῦ μήλου κόκκινον καὶ τὸ μέσα σάπιο. 'Επὶ ἀνθρώπου φαινομενικῶς εὐρώστου) Τραπ. 'Επολογήθηκεν τῷ ὁ γάδαρος 'πὺ τὴν ἀπ-πέσ-σω πάγνην (ἐπὶ τοῦ ὁμιλοῦντος περὶ πράγμα-τος ἀγνώστου εἰς αὐτόν. πάγνη = παχνί) Κύπρ. 'Εμ τ' ἐλαίας τ' ἔξ', ἐμ τ' ὠβγοῦ τ' ἀπέσ' (ἐπὶ τοῦ ζητοῦντος πάντοτε τὸ καλύτερον μέρος κατὰ τὴν διανομὴν πράγματός τινος καὶ γενικώτερον ἐπὶ τοῦ διεκδικουῦντος τὰ πάντα ὑπὲρ ἑαυτοῦ) Τραπ. 4) 'Αναμεταξύ, μεταξύ Καππ. Πόντ. (Τραπ. κ. ἀ.): Εἴπαντι ἀτζεῖνοι 'πέσω τουν Καππ. 'Ολομόναχος ἐπέμ'νεν ἀπέσ' 'ς σοὶ Τούρκ' Πόντ. Συνών. ἀνάμεσα 1 (α). 5) Οὐς., οἰκεῖος Κύπρ.: 'Εγὼ εἶμαι 'πὺ τοὺς ἀπ-πέσ-σω καὶ 'ἐν μοῦ πιστεύετε. || Φρ. 'Ησαν οἱ ἀπ-πέξω νὰ βγάλουν τοὺς ἀπ-πέσ-σω (ἢ ῥθᾶν τὰ ἄγρια νὰ δῶξουν τὰ ἡμερᾶ).

Β) Χρονικῶς 1) 'Εν διαστήματι, ἐντός Πόντ. ('Αμισ. Κερασ. Χαλδ. κ. ἀ.): 'Σ σὰ ὀγδοήντα μέρες ἀπέσου γύρισα τὸν κόσμον ὅλο (ἐντός ὀγδοήκοντα ἡμερῶν. 'Εκ παραμυθ.) 'Αμισ. 'Σ σὰ τέσσερα χρόνια ἀπέσ' ἔμαθεν τὰ γράμματα Κερασ. Χαλδ.

2) 'Επειτα, κατόπιν Καππ. Σάμ.: Τὸν ἔβανι οἱ μὲν καρρότσα νὰ πάη νὰ μάθ' τοῦ βιουλὶ πρῶτα κι ἀπισουστὰς νὰ τουνι πά' ἄδρα (ἐκ παραμυθ.) Σάμ. || *Ἄσμ.

Πολέμ'σαν ἄδεια, πολέμ'σαν, κι ἀπέσω δὲν τὰ πῆραν (ἄδεια = μάτην) Καππ.

'Η λ. καὶ ὡς τοπων. Χίος.

ἀπεσσωθεὶς ἐπίρρ. ἀμάρτ. ἀπ-πεσ-σωθεὶς Κύπρ. ἀπ-πεσ-σωθεὶς Κύπρ.

'Εκ τοῦ ἐπίρρ. ἀπέσω, παρ' ὁ καὶ ἀπ-πέσ-σω, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - θ ῥό.

'Εντός, μέσα: 'Ησαν ἀπ-πεσ-σωθεὶς τῆς πόρτας τῶν ἐν εἶδα τον. 'Αντίθ. ἀπέξωθεν 2.

*ἀπέσω-καὶ κάτω ἐπίρρ. ἀπεδκαικὰ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) ἀπιδκαικὰ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) ἀπιδαικὰ Πόντ. ('Οφ. κ. ἀ.)

'Εκ τῆς ἐπιρρηματ. συνεκφορᾶς ἀπέσω καὶ κάτω. 'Ο τύπ. ἀπιδαικὰ πιθανῶς κατ' ἀνομοίωσιν.

1) 'Επὶ κινήσεως εἰς τόπον, ἐντός που, μέσα Πόντ. (Χαλδ.): Δέβ' ἀπεδκαικὰ (εἰσελθε ἐνδον που). 'Εμπ' ἀπιδ-καικὰ, τέρεν ποῖος ἐν' (ἔμπα μέσα νὰ ἰδῇς ποῖος εἶναι).

2) 'Επὶ στάσεως ἐν τόπῳ, ἐνδοθι, μέσα Πόντ. ('Οφ. Τραπ. Χαλδ.): 'Εστὰ ἀπιδκαικὰ (στάσου μέσα) Τραπ. 'Απι-δαικὰ 'ς σ' ὁσπίτ' στέτδ' ὁ τῶρι μ' (μέσα 'ς τὸ σπῖτι στέκει ὁ πατέρας μου) 'Οφ.

*ἀπέσω-κ' ἔσω ἐπίρρ. ἀπέδκέσ' Πόντ. (Σαράχ. Τραπ. Χαλδ.) ἀπιδκέσ' Πόντ. ('Οφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) ἀπιδέσ' Πόντ. ('Οφ. Σαράχ.)

'Εκ τῆς ἐπιρρηματ. συνεκφορᾶς ἀπέσω κ' ἔσω. Τὸ ἀπιδέσ' κατὰ τὸ ἀπιδαικὰ, περὶ οὗ ἰδ. *ἀπέσω-καὶ κάτω.

1) 'Εντός, ἐνδον που, μέσα κάπου Πόντ. ('Οφ. Σαράχ. Τραπ. Χαλδ.): Γηρίζ' ἀπιδκέσ' 'ς σ' ὁσπίτ' - 'ς σὸ χωράφ' (περιφέρεται μέσα 'ς τὸ σπῖτι - εἰς τὸ χωράφι). Τὸ χτήνον τρέδ' ἀπιδκέσ' 'ς σὸ χωράφ' (ἡ ἀγελάδα τρέχει ἀνὰ τὸ χωράφι, κατὰ τὴν ἔκτασιν τοῦ ἀγροῦ) Χαλδ. Πορπατεῖ ὁ τῶρι μ' ἀπιδέσ' 'ς σὸ χωράφ' 'Οφ. β) 'Ανὰ μέσον, μεταξύ Πόντ. ('Οφ. Τραπ.): 'Αντὰ πέειναμε 'ς σὰ ζὰ ἀπιδκέσ' 'ς σὰ χω-ράφᾶ (ὅταν ἐπηγαίναμεν εἰς τὰ ζῶα μεταξύ, διὰ μέσον τῶν ἀγρῶν) 'Οφ. 'Εκεῖνος ἔφρευεν ἀπαδᾶ-ἀκεῖ 'ς τὰ κεδέδες ἀπιδ-κέσ' 'ς τὰ πρόβατα καὶ κ' ἐπιάσκουτον (ἐκεῖνος ἔφευγε ἀπεδῶ κι ἀπεκεῖ 'ς τοῖς γωνίες ἀνάμεσα 'ς τὰ πρόβατα καὶ δὲν ἐπιάνετο. 'Εκ παραμυθ.) Τραπ. 2) Χρονικῶς ἀπλῶς ἢ ἐπαναλαμβανόμενον, ἐνίστε, πότε πότε Πόντ. (Τραπ. Σάντ.): 'Απιδκέσ' κι ἀπιδκέσ' ἔρται (ἔρχεται) Χαλδ.

*ἀπέσω-κι ἄνω ἐπίρρ. ἀπιδκιάν' Πόντ. (Χαλδ.) ἀπισ-τῖάν' Πόντ. ('Οφ.)

'Εκ τῆς ἐπιρρηματ. συνεκφορᾶς ἀπέσω κι ἄνω.

'Εντός που πρὸς τὰ ἄνω, μέσα καὶ κατὰ τὸν ἀνήφορον ἐνθ' ἄν.: 'Ο λάγον ἔφρευεν ἀπιδκιάν' 'ς σ' ὀρμάν' (ὁ λαγὸς ἔφυγε διὰ τοῦ δάσους κατ' εὐθείαν πρὸς τὰ ἄνω) Χαλδ.

*ἀπέσω-μερῶ ἐπίρρ. ἀπέσ'-μερέαν Πόντ. ('Οφ. Τραπ. Χαλδ.) ἀπέσ'-μερέα Πόντ. (Κοτύωρ. κ. ἀ.)

'Εκ τοῦ ἐπίρρ. ἀπέσω καὶ τοῦ οὐς. μερῶ.

1) 'Επὶ κινήσεως εἰς τόπον, πρὸς τὰ ἐντός Πόντ. (Χαλδ.): 'Ελ' ἀπέσ'-μερέαν. 2) 'Επὶ στάσεως ἐν τόπῳ, ἐνδοθι, μέσα ἐνθ' ἄν.

ἀπεσώρουχο τό, ἀμάρτ. ἀπ-πεσ-σώρουχον Κύπρ.

'Εκ τοῦ ἐπίρρ. ἀπέσω καὶ τοῦ οὐς. ροῦχο, παρ' ὁ καὶ ροῦχον.

Περιοκελὶς ἰδίᾳ τῶν γυναικῶν: 'Εστέχνωσεν τὸ ἀπ-πε-σ-σώρουχον τοῦ μωροῦ.

ἀπετάλωτος ἐπίθ. σύνθη. καὶ Πόντ. (Τραπ.) ἀπιτά-λουτους ἐνιαχ. βορ. ἰδιωμ.

'Εκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπίθ. *πεταλωτός < πε-ταλώνω.

